

II.2. TRIBUNAL SUPREM I DIRECCIÓ GENERAL DE REGISTRES I NOTARIAT

Jaume VERNET I LLOBET

Professor titular de Dret constitucional
de la Universitat Rovira i Virgili

Eva PONS I PARERA

Professora de Dret constitucional
de la Universitat de Barcelona

Les sentències ressenyades per aquest número de la REVISTA DE LLENGUA I DRET corresponen al període comprès entre gener i juny de 1992.

Sentència del Tribunal Suprem, de 10 de gener de 1992. Ponent: Morenilla Rodríguez. COLEX núm. ref. 92CA169.

La Generalitat de Catalunya impugna dos preceptes del Reial Decret 1282/1989, de 28 d'agost, sobre ajudes a la cinematografia, al·legant que perjudiquen les pel·lícules de llarg-metratge o curt-metratge en llengua catalana. Ambdós preceptes, relatius a la concessió de subvencions pel Ministeri de Cultura, implicaven l'exclusió de les pel·lícules que haguessin rebut subvencions de la Generalitat amb un import inferior a les concedides per l'Estat, ja que les reduïa a un 15 %, mentre que si aquelles no es computaven obtindrien un 40 %. La part recurrent basa la seva argumentació en les competències que deté la Generalitat en matèria de cultura i espectacles d'acord amb els articles 9, apartats 4 i 31 de l'Estatut d'Autonomia i 149.2 de la Constitució.

Segons el Tribunal Suprem la funció específica del Reial Decret que pretén adaptar el règim de subvencions a les exigències del Dret comunitari i «*la finalidad de fomentar la producción de películas representativas de la cultura española en cualquiera de sus manifestaciones*» fonamenten la compatibilitat dels dos tipus d'ajudes que s'emmarquen en el règim competencial establert a l'art. 149.2 CE. Observem com el referent europeu actua en certs casos un efecte de desplaçament de les competències autonòmiques i d'homogeneïtzació de l'acció cultural desenvolupada pels poders públics.

Interlocutòria del Tribunal Suprem de 10 de febrer de 1992, sala 3^a, secció 7^a. Ponent: Vicente Conde Martín de Hijas. Rep. Ar. núm. 973 de 1992.

Aquesta interlocutòria contrasta amb la que comentem just després i que fou dictada amb només nou dies de diferència. Sembla que les contradictòries resolucions tenen com a base que en un cas es tracta d'un exercici voluntari amb la finalitat de puntuar el coneixement de la llengua basca (en el primer supòsit) i, en l'altre cas, d'un exercici obligatori i eliminatori amb l'objectiu de demostrar el coneixement de la mateixa llengua (en el segon). Aquesta hipòtesi no és explícita per part del Tribunal, el qual no motiva suficientment el canvi de parer.

El Tribunal Suprem confirma la interlocutòria del Tribunal Superior de Justícia del País Basc, en la qual es denegava la suspensió de l'acte impugnat i desestima el recurs de l'advocat de l'Estat. La qüestió de fons, que no és directament discutida aquí, consisteix a determinar l'ajustament a dret de l'exercici voluntari d'esquerra inclòs en les bases d'un concurs per accedir a una plaça d'assistent social. Així doncs, l'interès de la resolució que comentem radica en la rigorosa valoració dels diferents interessos afectats per l'execució de l'acte controvertit, en la mesura que permet constatar la posició del Tribunal sobre el tema més ampli de l'exigència lingüística en l'accés a l'Administració local.

Les al·legacions de l'advocat de l'Estat per tal de justificar els perjudicis de difícil o impossible reparació que derivarien de la celebració del concurs i la provisió de la plaça convocada incideixen en els tres elements implicats: els opositors eliminats, l'opositor seleccionat i el mateix Ajuntament. Com ja hem dit, el Tribunal rebutja la totalitat dels plantejaments del recurrent.

Respecte del primer, la Sala entén que no es produiria cap perjudici irreparable en el supòsit d'anul·lació posterior del concurs per la sentència resolutòria del conflicte, atès que aquells opositors que no van superar el requisit esmentat recuperarien la possibilitat d'accedir a la plaça.

Tampoc s'accepta l'argument, excessivament vague i inexacte segons el judici del Tribunal, relatiu a les possibilitats d'accedir a d'altres llocs de treball que no haurien estat aprofitades per qui ha accedit al lloc convocat per mitjà d'un procediment que es declari viciat. A més, el caràcter voluntari de la prova d'esquerra disminueix les possibles conseqüències negatives per a l'opositor seleccionat:

«El elemento de voluntariedad del ejercicio del euskera, al que se refiere el auto apelado, y que no se discute en la apelación, adopta aquí un especial

significado en orden a la mermada eficacia de tal elemento para la selección del candidato idóneo, que a su vez trasciende en orden a una adecuada precisión de los efectos lesivos que pueden derivarse de su eliminación por el éxito del recurso contencioso-administrativo.»

Cal destacar que el Tribunal valora el problema de fons i avança el seu criteri sobre la legalitat d'aquest requisit, circumstància que sembla haver estat determinant en la resolució adoptada:

«Por otra parte, en relación a ese eventual perjuicio y perjudicado potencial, no puede prescindirse de la línea jurisprudencial última respecto a supuestos de concursos, en los que opera como elemento el conocimiento del euskera (SS 20-11-1989 [R] 1989, 8311], 16-4 y 20-11-1990 [R] 1990, 4978 y 8723], 22-1 y 8-7-1991 [R] 1991, 329 y 5452]], que incluso en casos en que se exige como requisito necesario, ha admitido su legalidad, con lo que se potencia la apariencia de legalidad, cuando ese conocimiento se valora sólo como un mérito.»

«La concreta apariencia de falta de fundamento del recurso contencioso constituye así un índice adecuado para la ponderación de la verosimilitud de los perjuicios derivables de la ejecución del acto recurrido.»

En darrer lloc, s'analitza la posició de l'Ajuntament com a eventual perjudicat per l'execució de l'acte. Després de posar de manifest les contradiccions implícites en l'argumentació del recurrent —atesa la facultat de suspensió dels seus propis actes que li reconeix l'ordenament jurídic, és el mateix Ajuntament qui millor pot protegir els seus interessos—, el Tribunal Suprem la desestima sobre la base de dos criteris d'aplicació general. La necessitat de diferenciar entre el perjudici ocasionat per l'execució de l'acte, al qual es refereix l'art. 122.2 de la LRJCA, i l'eventual perjudici derivat de l'ulterior anul·lació d'aquell, supòsit no contemplat a la llei en el qual s'han fonamentat les alegacions del recurrent. I, segonament, la consideració de l'interès públic al qual respon l'acte:

«Frente a los razonamientos de éste [es refereix a l'advocat de l'Estat], y al juego de intereses por él traído a colación, debe destacarse el interés público gestionado por el Ayuntamiento apelado, y el referente a la dotación de sus servicios, con el consecuente perjuicio si se demora la recluta del asistente social, a la que se refiere el concurso, interés del que el apelante prescinde, y que debe ser atendido a la hora de decidir sobre la suspensión.»

Interlocutòria del Tribunal Suprem, de 19 de febrer de 1992, sala 3^a, secció 7^a. Ponent: Marcelino Murillo Martín de los Santos. Rep. Ar. núm. 1173 de 1992.

La controvèrsia coincideix bàsicament amb la que se suscitava a la resolució ressenyada anteriorment. No obstant això, en aquest cas el pronunciament del Tribunal Suprem és confirmatori de la suspensió (en comptes de confirmar la no-suspensió de la darrera interlocutòria suara comentada), i coincideix així amb el Tribunal Superior de Justícia del País Basc sobre la concurrència dels pressupòsits de fet indicatiu de la producció d'un perjudici de difícil o impossible reparació en cas d'executar-se l'acte administratiu.

En concret, es tractava d'un acord de l'Ajuntament de Bilbao referent a la provisió d'una plaça d'inspector de rendes i exaccions municipals pel sistema d'oposició lliure que incloïa un exercici obligatori i eliminatori d'eusquera entre els previstos a les bases de la convocatòria.

El Tribunal Suprem recull la doctrina segons la qual, per determinar la procedència de la suspensió, cal ponderar en quina mesura l'interès públic exigeix l'execució —criteri ja esmentat al final de la interlocutòria precedent—. El Tribunal adverteix l'existència de dos interessos públics contraposats: l'interès de l'Administració local que es manifesta en les potestats de selecció del seu personal i, d'altra banda, l'interès de l'Administració estatal per garantir la igualtat en l'exercici del dret d'accés als càrrecs públics, competència exclusiva de l'Estat d'acord amb l'art. 149.1.1 CE. Descrites en aquests termes les premisses, el Tribunal fa un gir argumental i afirma que comparteix el criteri de la Sentència apel·lada, la qual s'inclina pel segon interès esmentat d'acord amb la consideració del caràcter indeterminat dels destinataris de l'acte.

Com recorda el primer fonament jurídic de la Interlocutòria, la decisió sobre la suspensió no pot desvincular-se totalment de la qüestió de fons. Aquí el Tribunal sembla mantenir una posició contrària a l'exigència de coneixement de l'eusquera —criteri apriorístic del tot discutible a partir de la Sentència 46/1991 del Tribunal Constitucional— i s'escuda en l'apreciació del Tribunal *a quo*, amb la qual cosa aconsegueix eludir raonaments que justifiquin un cert canvi d'orientació. En lloc de ponderar els interessos afectats com havia fet a l'hora de defensar l'execució —vegeu la interlocutòria anterior—, el Tribunal defuig el deure de motivació quan es tracta de confirmar la suspensió, tot i el risc de contradir els seus propis pronunciaments.

*Sentència del Tribunal Suprem, de 5 de juny de 1992, sala 3^a, secció 6.^a
Ponent: Diego Rosas Hidalgo. Rep. Ar. 4622 de 1992.*

Aquesta Sentència, la qual resol un problema aliè a la matèria lingüística, fa palesa la posició del Tribunal Suprem vers l'extraterritorialitat de les llengües oficials diferents del castellà. Reproduïm el fonament jurídic on el màxim òrgan jurisdiccional ordinari de l'Estat expressa la seva disconformitat per haver rebut una sentència redactada sorprenentment en llengua gallega pel Tribunal Superior de Justícia de Galícia:

«Segundo. (...) La sentencia origen de esta apelación está redactada en lengua gallega, lo que es factible como idioma oficial de Galicia según el art. 5.º de la Ley Orgánica 1/1981 (RCL 1981, 990 APNDL 6673 y LG 1981, 631), que aprueba el Estatuto de Autonomía para Galicia; mas esta Sala no conoce dicha lengua, encuentra dificultades en su correcta inteligencia en lo vulgar y la terminología técnica-jurídica, por lo que en uso del art. 3.º de la Constitución (RCL 1978, 2836 y APNDL 2875) exige que en lo sucesivo, cuando la Sala de procedencia se decida por producir sus escritos en lengua gallega, acompañe traducción certificada en lengua castellana que es la lengua española oficial del Estado, al ser la lengua gallega oficial en su Comunidad.»

Així doncs, el Tribunal Suprem considera *«factible»*, atès el caràcter oficial de la llengua gallega, que el Tribunal Superior de Justícia i per extensió la resta de tribunals radicats a la Comunitat Autònoma Gallega dictin sentències en aquella llengua. El matís és prou significatiu ja que, desconeixent els efectes de la doble oficialitat, tal circumstància és considerada excepcional i fruit d'una decisió específica del Tribunal inferior. Quan existeixen dos idiomes oficials, qualsevol dels dos és un instrument jurídic eficaç de comunicació entre els poders públics i entre aquests i els ciutadans i, per tant, no es pot diferenciar jurídicament la decisió de produir una resolució en llengua gallega de l'opció de redactar-la en llengua castellana.

Respecte de l'exigència de traducció que emmena a inserir aquest fonament jurídic a la Sentència, cal fer diverses consideracions.

D'una banda, el poc respecte vers la llengua gallega que traspua la resolució del Tribunal Suprem —òrgan que té encomanada la revisió de resolucions judicials originades a qualsevol part del territori de l'Estat—, el qual declara sense cap pudor la seva ignorància i manca de predisposició a comprendre una sentència dictada en una llengua oficial en una part

del territori mencionat. Cal dir, també, que aquesta imposició és contrària a la declaració d'oficialitat d'una llengua, mitjançant la qual aquella passa a ser reconeguda per l'Estat com a mitjà vàlid d'expressió de la seva voluntat. És sabut que el mecanisme de l'apel·lació s'activa per aquelles parts que no han vist acollides les seves pretensions pel tribunal inferior, de manera que la intervenció d'aquest darrer es limita, un cop admesa l'apel·lació, a trametre les actuacions originals a l'òrgan jurisdiccional superior. Evidentment, la possibilitat d'un recurs davant el Tribunal Suprem no implica l'obligació de traduir al castellà les resolucions judicials redactades en una altra llengua oficial en contra d'allò que se sosté al paràgraf reproduït i, en conseqüència, l'obligació d'adjuntar «*en lo sucesivo*» una traducció certificada en llengua castellana està mancada de fonament constitucional. En el nostre parer, la traducció de les actuacions judicials no correspon a les institucions on la llengua gallega i castellana són oficials, sinó que qui ha de responsabilitzar-se de la traducció no pot ser un altre que el Tribunal Suprem.

D'altra banda, des d'una perspectiva més general, la Sentència que comentem constitueix un nou obstacle que se suma a les dificultats amb què topa la normalització lingüística en l'àmbit judicial. La seva mateixa existència prova l'excepcionalitat de les sentències escrites en alguna de les llengües pròpies de les comunitats autònomes, tendència que serà difícil d'invertir si el Tribunal Suprem, i per extensió els òrgans i institucions de l'Estat, mostren aquesta poca sensibilitat per la pluralitat de llengües oficials diferents de la castellana.

Resolució de la Direcció General dels Registres i del Notariat, de 23 de maig de 1992. Rep. Ar. 5257 de 1992.

Fem ressenya d'aquesta Resolució que admet la inscripció del nom de «Jan» en contra de la qualificació del cònsol general d'Espanya a San Francisco (USA) que considerava que era un nom estranger. Com ja hem anat destacant en els comentaris inclosos en números anteriors (vegeu les resolucions de 4 d'octubre de 1990 i d'1 de juliol de 1991, en els números 17 i 18, respectivament, de la REVISTA DE LENGUA I DRET), el plurilingüisme resta consolidat en aquest àmbit. Així ho demostra la declaració de «*la absoluta equiparación entre la lengua castellana i las demás españolas establecida en materia de imposición del nombre propio*» que condueix a practicar la inscripció sempre que es pugui acreditar que és un nom propi

admès per alguna de les llengües oficials, criteri que abasta també les variants d'aquells —com ho seria «Jan» respecte de «Joan»—. Fóra convenient que els diversos consolats i ambaixades tinguessin una actualització que compregués la totalitat de noms de persona en les diferents denominacions de les diverses llengües oficials a l'Estat.

